

ТАЄМНИЦЯ ІМПЕРАТОРІВ

Василь Дениско

У великому спорті принаймні одній людині вдалося відштовхнутися і злетіти в 70-ті роки минулого століття, а приземлитися в нинішньому. Чи можливе таке в кіно?

Коли маловідомий американський легкоатлет зі стрибків у довжину Боб Бімон на Олімпійських іграх у своїй першій спробі стрибнув на 8 метрів 90 сантиметрів, то для інших учасників змагання завершилося... Розуміючи, що таку вершину їм не здолати, дехто вже подумки пакував валізи, а хтось взагалі прощався зі спортом, згадували очевидці. Потім газетярі дотепно напишуть, що Бімон відштовхнувся у ХХ столітті, а приземлився у ХХІ!

Припускаю, що французькому режисеру і сценаристу Люку Жаке після геніальних документальних фільмів його співвітчизників «Мікрокосмос» і «Птахи-кочівники», які піднесли цей жанр до небачених висот (фільми мали шалений успіх і здобули численні нагороди кінофестивалів), було нелегко. Новий шедевр про птахів, провівши тринадцять місяців в Антарктиці, де температура – 60°С, а швидкість вітру 480 км за годину, завиграшки не зробиш. «У льодовій пустелі я віднайшов дивовижну таємницю...» – мовив режисер. 2005 року про «таємницю Жаке» дізнався глядач, і за це, як і за сміливість і героїзм митця та всієї знімальної групи, маємо бути вдячні.

Спроба Жаке, без сумніву, виявилася вдалою, але рекордною, неперевершеною, на жаль, не стала, бо доцільність закадрового тексту є непевною, а в окремих епізодах боротьби пінгвінів за виживання трагізм лишається декларациєю. Наприклад, сцена очікування поблизу розколини-перепони змальована штучно, як і обрис самотнього птаха.

Тема фільму «Імператорський марш», відомого у прокаті як «Птахи-2: подорож на край світу», – поетично-драматична. «Подолавши 200 км, я не випадково обрав саме тебе: за запахом, за мелодійним співом, за тоненьким, ледь вигнутим донизу дзьобом, оздобленим оранжевими і рожевими пластинками, та ще за особливим відблиском вушних плям. А як файно ти схилила голову! Поволі і легко, граційно і журливо завмирала, очікуючи мого доторку до тебе. Я не випустив яечко на лід і зігрівав його собою, не ївши кільканадцять тижнів. Я чекав тебе, вдивляючись у біле безгоміння. В океані тебе не розірвав на шматки морський лев, і ти повернулася, пройшовши «десять і десять днів, тисячу і тисячу кроків». Ми знову зустрілися, тепер уже втрюх, нагодували наше пташення і вберегли його від хижих поморників. Ми вижили!»

Автори стрічки наділили імператорських пінгвінів людськими розумом і почуттями. Щось схоже надibuємо в чудовому оповіданні Фазіля Іскандера «Широколобий», де автор зміг зворушливо змалювати почуття буйвола. Проте закадровий текст, нав'язливий і багатослівний надає світлому гобелену кінострічки ядучих кольорів і відтінків. А головне – цей текст, як на мене, краде, вбиває людську уяву. І тоді починаєш розуміти, що книга має в цьому сенсі величезні переваги.

■ Кадр з фільму «Імператорський марш». Режисер Люк Жаке

Водночас, вишукана музика композитора Емілі Сімон паує над глядачем, як лагідний вітер, як свобода простору снігів і льоду, як роздолля океану.

Я переконаний, що більшість глядачів після перегляду «Імператорського маршу» полюбить цих дивовижних птахів.

Вірю, що невпинний, могутній, всепоглинаючий рух потягу цивілізації, осідланий Homo Sapiens, з гвинтівками і тралами та невгамовною жадібністю, не наздожене марш імператорів. Бо, відштовхнувшись від материка, вкритого льодом, імператор уперше в своєму житті злетів (завдяки кіно). Як довго йому літати в кінопросторі – покаже час. Насамкінець хочу нагадати глибокі слова відомого канадського публіциста Генрі Бестона: «Тварини не менші брати наші і не бідні родичі; вони – інші народи, які разом з нами потрапили в мережу життя, в мережу часу; такі, як і ми, бранці земної пишноти і земних страждань».

Мистецька хроніка

20 РОКІВ ЧОРНОБИЛЬСЬКОЇ КАТАСТРОФИ

До річниці цієї трагічної для України і резонансної для всього світу події Міністерство культури і туризму України випускає фільм «Чорнобиль. Хроніка важких тижнів», озвучуючи його українською мовою (переклад – автора сценарію Ігоря Малишевського). Шестичастинний фільм було знято 1986 року по гарячих слідах подій. Український кінодокументаліст, заслужений діяч мистецтв УРСР, лауреат Шевченківської премії (1978) Володимир Шевченко, ризикуючи життям, знімав події на Чорнобильській АЕС в перші тижні ліквідації наслідків катастрофи. Одержавши опромінення, режисер помер 30 березня 1987 року. Державну премію СРСР йому було присуджено посмертно.

Володимир Микитович Шевченко з 1972 року працював на «Укркінохроніці», де зняв фільми «Битва за Київ», «Радянська Україна. Роки боротьби і перемог», «Заради миру на землі» та ін. До 26 квітня 14 копій фільму буде надіслано до обласних кіновідеопідприємств. Фільм тиражується також на відеокасетах.

У Великобританії триває робота над фільмом «Важка вода: фільм для Чорнобиля» за сценарієм Маріо Петруччі, режисери Філ Грабський та Девід Бікерстафф.